

Clarà

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al lloc de Clarà a sota de la devesa de Cerconeda
Emplaçament Pista de Cal Companyó a Brocà i Clarà al capdamunt de la serra homònima i mirant a Bagà
Alçada: 975,5

Coordenades:

Latitud: 42.25348
Longitud: 1.8842
UTM Est (X): 407959
UTM Nord (Y): 4678523

Classificació

Número de fitxa 08099-70
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern Popular
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La coberta ha desaparegut quasi completament i també part dels forjats interns. Les parets nord i oest estan envaïdes per la vegetació i amenaça en desaparèixer.

Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08098A006600067

Fitxes associades:

[Cerconeda](#)

Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa: dc., 09/08/2017 - 02:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la casa de Clarà, l'era de batre el gra i les pallisses i situat al capdamunt de la serra homònima (antiga serra de serraclara damunt del Tossal de les Forques) sota la devesa de Cerconeda i delimitada pel torrent de la Picassa (antic torrent de Puigcabanill) i el de Mullapa, en un serrat que mira cap a la vila de Bagà. La casa avui en ruïnes presenta una planta rectangular allargassada orientada en sentit est-oest, de dos cossos i compostos per una planta baixa, i un primer pis cobertes amb una teulada a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal orientada a migdia i recolzada damunt de cavalls i llates de fusta. En la disposició de les seves obertures hi ha un clar predomini del massís respecte el buit especialment a les façanes nord i oest que són completament cegues. Per contra la façana sud i la de llevant és on es concentren la major part de les obertures i també la porta d'entrada. Aquesta obertura està composta per un arc rebaixat amb els muntants de pedra picada i coronada per un arca rebaixat de lloses de pedra disposades a sardinell i amb restes d'enlluït. Es situa a la part est. A la part central s'hi obre una arcada en arc de mig punt amb les dovelles col·locades a plec de llibre i unides amb argamassa de Calç. Finalment a la part de ponent hi ha dues arcades més grosses i realitzades amb aparell de maçoneria que corresponen amb l'entrada a les quadres. Al pis principal hi ha una finestra damunt de cadascuna de les obertures de la planta inferior i de les que la que la del mig presenta unes dimensions més grans. Les altres dues són petits finestrons de fusta que conserven encara el porticó interior. Cal destacar la presència d'alguna espitllera en aquesta planta i també de l'escopidor de la pica de l'aiguamans. La façana està aixoplugada per la barbacana i voladís de la teulada. A la façana de llevant hi ha tan sols una petita finestra corresponent al primer pis. L'aparell d'aquestes façanes és de filades de pedra mal treballades i escairades, unides amb argamassa de calç i disposada en filades més aviat irregulars. Les parts superiors presenten un aparell de tàpia de color rogenc i també maçoneria i únicament són en pedra picada les cantonades i el dovellatge de les arcades. Cal destacar la presència d'unes filades amb aparell "d'opus spicatum" a la façana est. L'interior avui dia està completament ensorrat i en podem identificar l'espai de les quadres, l'escala de pujada al primer pis situada a l'extrem est de la casa i la sala principal amb la cuina, l'aiguamans i els fogons. La coberta ha estat esfondrada malgrat que encara conservi algunes parts senceres damunt de cavalls i llates de fusta. A la banda sud-est de la casa i amb una orientació de nord a sud hi ha les pallisses que tanquen l'espai de l'era. Tenen una planta rectangular i com la resta de pallisses analitzades estan compostes per pilars de pedra que sostenen les cobertes i les eixides de fusta. L'aparell és de maçoneria i també tapia de color vermellós. Miren cap a l'era de la casa que està pavimentada amb cairons ceràmics i també lloses. Tot el conjunt està tancat darrere un mur o baluard de pedra.

Observacions:

Aquesta masia conserva encara la disposició i els trets de les masies medievals amb una planta baixa i un primer pis amb la coberta a un sol vessant. S'endevina encara la par originària medieval de planta quadrada amb dos cossos i amb un aparell de filades de pedra alternades per fragments d'espina de peix que en delata un origen molt remot. A la planta baixa també es poden identificar obertures panys de paret més antics així com les traces d'arcs apuntats cegats a la banda nord.

Història

La casa de Clarà és una de les cases més antigues de Brocà com la veïna de Cercuneda i Castell. El seu origen es remunta en època alt medieval. La vall de Brocà "vallis huchranensis " o "bucharanensis" ja ens apareix esmentada el segle VIII quan un grup de pagesos i agricultors decidí e poblar-la. Tot i així la documentació més extensa de la vall i en concret de la casa de Clarà i serra homònima la trobem als documents del monestir de Sant Llorenç prop Bagà (ACA vol 801 de monacals d'hisenda doc. 48) quan

esmenta el nucli de Vilella (vegeu fitxa 56) també parla de les afrontacions "ipsa wiellares, ipasa serra de Clarano, rivo Bastasinde i Bagazano". Sens dubte la serra de Clarà faria al·lusió a la casa homònima ja que documents posteriors parlen d'un tal Joan de Clerà cònsol de la vila. En el llibre de rodaria de Bagà al delimitar el seu terme esmenta la "costa de serra clara" entenent-se com a serra del mas homònim "damunt de las Forces fins al capdemunt de la puja de Broca, am un serradet que confronta amb el camp del Parer". La casa de Clarà va ser donada per Galceran de Pinós i la seva muller Berenguera al comanador de Puig reig Fra Escarig el 1279, juntament amb els masos de Clerà, de Saldes i de Na Martina de Bagà. A més al llarg de l'edat mitjana són nombrosos els cognoms de Clarà que poden procedir o no d'aquest mas. Aquesta informació ens ve recollida per Mn. Ramon Viladés en el seu llibre de "les muralles de Bagà al segle XIV" on cita un seguit de jornalers (jaume, Ponsic, Peric i Bernat de Clerà al 1357 i 1358). De Clarà es conserva un inventari del segle XIV. Sabem que la casa "estava quasi enderrocat", A la casa hi havia "una tina, v vexels entre bons e aus, una foladora gran e altra pocha. Item v scuts, dues arches, una gortgera, II elms, i càvech, una exada, una canada, una pala, I ast, uns esmols, , una lança, una cuyra, una fauç, una esclapa, dues balestes, ina loça, una cobertora, una ferrada, I sedaç de sedes, item I perpunt sotil, tes portes, VII treytesm, I pastera, dues taules, uns fers de foch sotuls, I scrynaç. II caps de lits, una porta, II bancs menys de petges, II popsts, un scon. Item tres arches menys de cobertores". Aquest inventari datat de 1351 ens dona una informació molt rellevant ja que coneixem com era la casa i el sdeu mobiliari. Malgrat sigui tot en una cambra el fet d'esmentar les portes ens podria significar a les separacions dels diferents àmbits. D'inventaris de les cases a l'arxiu de Bagà en conservem altres exemples i dels que hem pogut transcriure i identificar cada objecte collocant-los en les cambres d'una casa ideal. Aquest inventari correspon a la família Dardalló d'un alberg d'ela plaça de Bagà. Tal i com succeïa amb el mas de Cercuneda (vegeu fitxa 69), aquesta masia no canvia de nom a l'època moderna i sempre es mantindrà amb el nom original. Al cadastre de Brocà de 1756 l'esmenta juntament amb les altres cases de Brocà (Companyó, Vilella, Rotllant, Cercuneda) i als altres documents (inventari de 1856 i full solt de cal Galló) la situa al cuartel oeste juntament amb Galló, Rotllant, rectoria, Serradet, i les cases de Gréixer.) Va ser abandonada a mitjans del segle XX.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p. 74 i 203. CASCANTE I TORRELLA, PERE (2013). "projecte de creació d'exposició permanent de Bagà 1440. Vida quotidiana en una vila medieval". Ajuntament de Bagà (inèdit). SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I p. 164, 210, 254 302 i vol II . 292 AMGB. Cadastre de Brocà 1756. AMGB. Full solt. Enumeració de les cases de Brocà. VILADÉS LLORENS, R (1996). Les muralles de Bagà al segle XIV. Àmbit de Recerques del Berguedà. P-106-119 i 125-131.

